

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Информација о монетарним и фискалним кретањима

ОКТОБАР 2022. ГОДИНЕ

НОВИ САД, ДЕЦЕМБАР 2022. ГОДИНЕ

Садржај

I Општи преглед монетарних и фискалних кретања	2
II Монетарна кретања	3
Референтна каматна стопа НБС	3
Каматне стопе.....	5
Токови капитала из иностранства.....	7
Курс динара	8
Кредити	10
III Фискална кретања	13
Фискални резултат опште државе	13
Фискални резултат опште државе по нивоима власти	14
Јавни дуг опште државе и централног нивоа власти	14
Извор података	15

I Општи преглед монетарних и фискалних кретања

Међугодишња инфлација у Србији је у новембру 2022. године износила 15,1%, док је на месечном нивоу износила 1,0%.

Референтна каматна стопа Народне банке Србије (НБС) је у децембру 2022. повећана за још 50 базних поена, на 5,0%.

Девизне резерве су на крају октобра 2022. године износиле 16,9 млрд евра и биле су за 369,0 млн евра или 2,2% више него на крају претходног месеца.

Просечна каматна стопа на нове кредите привреди је у октобру 2022. износила 5,9% (на динарске кредите), односно 4,4% (на евроиндексиране кредите и кредите у еврима).

Просечна каматна стопа на нове кредите становништву износила је 11,6% у октобру 2022. године (на динарске кредите), односно 4,9% (на евроиндексиране кредите и кредите у еврима).

Просечна каматна стопа на нове орочене депозите привреде је у октобру 2022. износила 5,9% на нове динарске депозите, односно 1,3% на нове девизне депозите привреде.

Просечна каматна стопа на штедњу становништва у динарима је у октобру 2022. износила 4,1%, а на девизну штедњу 2,0%.

Прилив страних директних инвестиција (СДИ) у Републици Србији у периоду јануар - октобар 2022. износио је 3,5 млрд евра (нето 3,25 млрд евра).

Вредност динара према еврџ и долару је на крају октобра износила 1 EUR = 117,3088 RSD и 1 USD = 117,8628 RSD.

Укупни домаћи кредити су у октобру забележили међугодишњи раст од 10,7%. Кредити привреди су у октобру забележили мг. раст од 12,5%, а кредити становништву од 7,6%.

На нивоу опште државе у периоду јануар - октобар остварен је фискални суфицит у износу од 65,4 млрд динара и примарни фискални суфицит у износу од 165,5 млрд динара.

У првих десет месеци 2022. године остварен је суфицит републичког буџета у износу од 25,4 млрд динара. Само у октобру је остварен суфицит у износу од 15,6 млрд динара.

На крају октобра 2022. године јавни дуг опште државе достигао је ниво од 54,2% БДП-а, а јавни дуг централног нивоа власти износио је 53,7% БДП-а.

У зависности од глобалне геополитичке ситуације и кретања кључних монетарних и макроекономских фактора из домаћег и међународног окружења у наредном периоду, НБС ће процењивати да ли има потребе за додатним заштравањем монетарних услова. **Према речима НБС, приоритет монетарне политике и даље ће бити обезбеђење ценовне и финансијске стабилности у средњем року, уз подршку даљем привредном расту.**

II Монетарна кретања

Настављен раст цена енергената на светском тржишту и увозне инфлације услед конфликта у Украјини, уз ефекте суше не само на домаћем тржишту већ и у већем делу Европе, који се одражава на даљи раст цена хране, за последицу има наставак раста инфлације. **У новембру 2022. године међугодишња инфлација је у Србији износила 15,1%**, при чему се и даље готово 70% доприноса укупној инфлацији односи на раст цена хране и енергената. **На месечном нивоу, инфлација је у новембру у односу на септембар износила 1,0%**. Месечну динамику кретања инфлације су и у новембру обележили раст цена прерађене хране, цена енергената и цена у оквиру базне инфлације.

Макроекономска стабилност доприноси процесу динаризации у Србији. НБС подстиче процес динаризации кроз обезбеђење ниске и стабилне инфлације у средњем року, очување релативне стабилности девизног курса, унапређење у области управљања девизним ризиком у приватном сектору, као и другим мерама. Влада Републике Србије доприноси динаризации пореском политиком и развојем тржишта динарских ХоВ - **учешће дуга у РСД повећано је са 2,5% (2008) на 25,5% у октобру 2022. године.**

Становништво се доминантно задужује у динарима и динарска штедња је на вишем нивоу. Динаризация депозита привреде и становништва је у октобру 2022. године износила 38,0%, док је динаризация пласмана сектору привреде и становништва у октобру износила 35,5%.

Последњих година динаризация пласмана становништву имала је изражен тренд раста као резултат снажног пада динарских каматних стопа, ниске и стабилне инфлације, као и мера које НБС предузима у циљу подршке процесу динаризации – са 35,1% (2012) на **53,7% (октобар 2022).**

У Србији се одржава **адекватна структура активе банкарског сектора.** Аверзија према ризику током криза довела је до интензивнијег инвестирања у ХоВ, чије се учешће након 2015. године стабилизовало и на крају октобра 2022. године износило 13,1% нето активе банкарског сектора.

Упркос историјски ниским каматним стопама на депозите, присутна је **стабилност депозита становништва и привреде у структури финансирања, са учешћем од 43% и 30% у укупним обавезама на крају октобра 2022. године, респективно.**

Референтна каматна стопа НБС

НБС је одлучила да додатно повећа референтну каматну стопу и тиме настави поштравање монетарних услова, па је тако **у децембру 2022. године повећала референтну каматну стопу за још 50 базних поена, на ниво од 5,0%.**

Доносећи одлуку о повећању референтне каматне стопе, НБС наставља да поштрава монетарне услове и утиче на ограничавање секундарних ефеката раста цена путем инфлационих очекивања и тиме доприноси да се инфлација у Србији нађе на опадајућој путањи и врати у границе дозвољеног одступања од циља. **Децембарско повећање референтне каматне стопе представља њено девето узастопно повећање - референтна каматна стопа је од априла ове године повећана за укупно 400 базних поена.** Поред повећања основних каматних стопа и поштравања услова динарске ликвидности, НБС ценовној стабилности у средњем року знатно доприноси и одржавањем релативне стабилности курса динара према еврџу, кроз ограничавање преношења раста увозних цена на домаће цене.

Економија Србије и даље суочава са знатним трошковним притисцима из међународног окружења, иако има назнака њиховог попуштања. Притом, и даље изражене геополитичке тензије и волатилно кретање светских цена енергената и хране претходних месеци под утицајем бројних фактора на страни понуде и тражње упућују на опрезност монетарне политике НБС. Према првим проценама за новембар, **инфлација у зони евра**, нашем најважнијем економском партнеру, **смањена је први пут у последњих 17 месеци на ниво од 10,0%**, што је бољи исход од очекиваног, захваљујући успоравању раста цена енергената, док цене хране и базна инфлација још увек нису успориле раст. Бољи од очекивања су и показатељи економске активности зоне евра, упркос оштром повећању каматних стопа и израженој геополитичкој неизвесности, с тим да се у 2023. години и даље очекује рецесија. **Наставак поштравања монетарних политика Европске централне банке и Система федералних резерви очекује се и у наредном периоду, али се процењује да ће се темпо повећања каматних стопа успорити**, тј. да ће висина њиховог повећања бити мања од досадашњих. Извршни одбор је истакао да су све мање изражени застоји у глобалним ланцима снабдевања, а смањене су и светске цене примарних производа, пре свега енергената, што би такође требало да допринесе смиривању инфлаторних притисака у наредном периоду. Тако је цена природног гаса на европском тржишту, која је изазивала највише забринутости, знатно смањена од почетка септембра, а довољне количине гаса ће ограничити њен драматичан раст ове зиме, који се првобитно очекивао.

У зависности од глобалне геополитичке ситуације и кретања кључних монетарних и макроекономских фактора из домаћег и међународног окружења у наредном периоду, **НБС ће процењивати да ли има потребе за додатним заштравањем монетарних услова.** Према речима НБС, приоритет монетарне политике и даље ће бити обезбеђење ценовне и финансијске стабилности у средњем року, уз подршку даљем привредном расту.

Обавезна резерва, важан инструмент монетарне политике, је у октобру 2022. износила **2,8 млрд евра и 268,0 млрд динара** (односно 3,2 млрд динара више у односу на септембар).

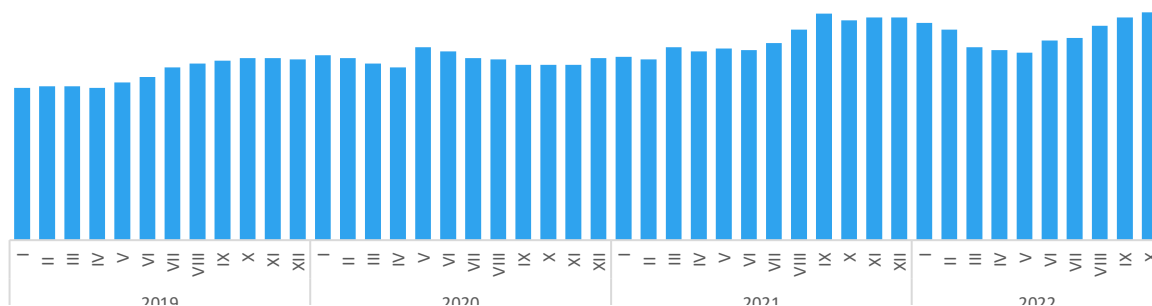
Девизне резерве

Девизне резерве НБС (брџу) су на крају октобра 2022. године износиле 16,9 млрд евра и биле су за 369,0 млн евра или 2,2% више него на крају претходног месеца. У односу на октобар 2021. године, девизне резерве су на крају октобра ове године биле веће за 593,5 млн евра или 3,6%.

Повећање девизних резерви првенствено је резултат активности НБС на домаћем девизном тржишту (прилив по основу куповине девиза у износу од 480,0 млн евра). На повећање девизних резерви у октобру додатно су утицали нето приливи по основу девизне обавезне резерве банака, управљања девизним резервама, донација и по другим основима (у укупном износу од 148,3 млн евра).

Кретање девизних резерви НБС, октобар 2022. године (у млрд евра)

Обим реализоване трговине девизама на међубанкарском девизном тржишту у октобру је износио 790,7 млн евра и био је за 61,5 млн евра мањи него у претходном месецу. У првих десет месеци ове године, у међубанкарској трговини реализовано је укупно 7.890,9 млн евра.

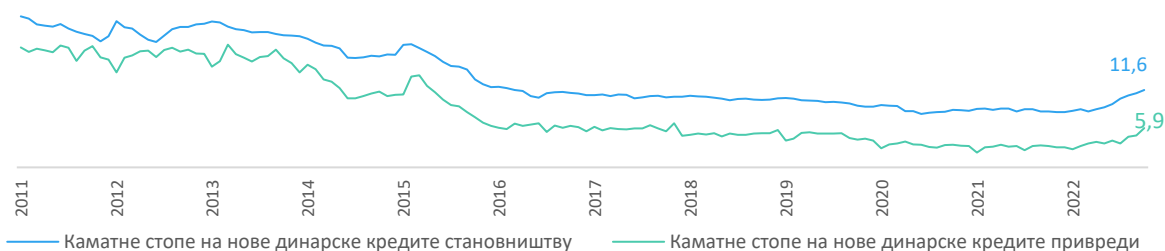
Каматне стопе

Каматне стопе на нове динарске кредите привреди и становништву крећу се изнад вредности које су у просеку бележиле у прошлој години.

Просечна каматна стопа на нове динарске кредите привреди је у октобру 2022. године износила 5,9% и била је за 1,1 п.п. виша у односу на септембар, а за 2,7 п.п. виша у односу на октобар прошле године (када је износила 3,2%). Раст каматних стопа на динарске кредите привреди одређен је пре свега растом каматне стопе на инвестиционе кредите (која је у односу на септембар повећана за 1,3 п.п. на 7,3%) и каматне стопе на кредите за обртна средства (која је у односу на септембар повећана за 0,9 п.п. на 7,0%). Ове две намене динарских кредита привреди имају готово истоветно учешће и заједно чине око 70% укупног динарског кредитирања привреде. Просечна каматна стопа на остале некатегорисане динарске кредите привреди је у октобру повећана за 0,3 п.п. у односу на септембар и износила је 3,3%.

Просечна каматна стопа на новоодобрене динарске кредите становништву је у октобру 2022. износила 11,6% и била је за 0,5 п.п. виша у односу на септембар, а за 3,2 п.п. виша у односу на октобар прошле године (када је износила 8,4%). Највише су биле просечна каматна стопа на готовинске динарске кредите, која је износила 12,1% (за 0,5 п.п. виша него у септембру), као и просечна каматна стопа на стамбене кредите становништву у динарима, која је износила 10,5% (за 0,3 п.п. виша него у септембру). Просечна каматна стопа на остале некатегорисане динарске кредите становништву је у октобру износила 10,0% (за 0,3 п.п. више у односу на септембар), а најнижа је била просечна каматна стопа на нове потрошачке кредите становништву у динарима која је у октобру износила 3,1% (за 0,6 п.п. виша у односу на септембар).

Каматне стопе на новоодобрене динарске кредите становништву и привреди, октобар 2022. године (у %)

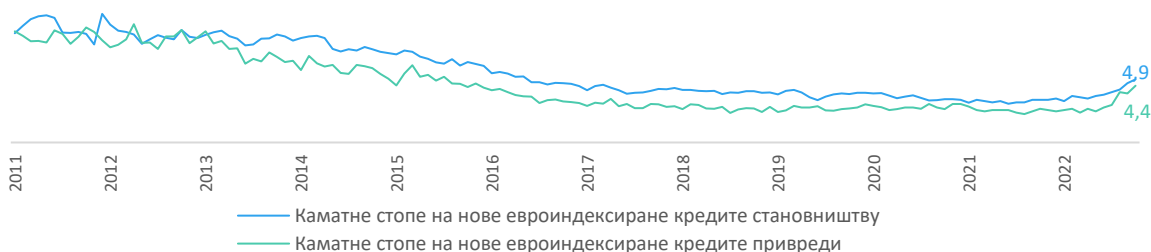

Каматне стопе на евроиндексиране кредите на домаћем тржишту крећу се изнад минималних вредности из 2021. године услед заоштравања монетарне политике ЕЦБ-а.

Просечна каматна стопа на евроиндексиране кредите и кредите у еврима привреди је у октобру 2022. године износила 4,4%, и за 0,6 п.п. је била виша у односу на септембар, а за 1,8 п.п. виша у односу на октобар прошле године. Највиша је била просечна каматна стопа на инвестиционе кредите привреди индексиране у еврима и износила је 4,7% у октобру (за 0,6 п.п. виша у односу на септембар), а затим просечна каматна стопа на кредите за обртна средства индексиране у еврима која је износила 4,4% (за 0,3 п.п. виша у односу на септембар). Просечна каматна стопа на кредите за увоз индексиране у еврима износила је 4,1% (забележила је смањење од 0,4 п.п. у односу на септембар), док је просечна каматна стопа на остале некатегорисане кредите привреди у еврима износила 4,2% (за 1,3 п.п. је била виша у односу на септембар).

Просечна каматна стопа на евроиндексиране кредите и кредите у еврима становништву је у октобру 2022. године износила 4,9% и била је виша у односу на септембар за 0,3 п.п, а за 1,6 п.п. виша у односу на октобар прошле године. Највиша је била просечна каматна стопа на остале некатегорисане евроиндексиране или кредите у еврима становништву и износила је 7,3%, (за 0,2 п.п. више у односу на септембар). Потом следе **просечна каматна стопа на потрошачке кредите становништву у еврима која је у октобру износила 5,1%** (за 0,6 п.п. више у односу на септембар) и **просечна каматна стопа на стамбене кредите евроиндексиране или кредите у еврима становништву која је у октобру износила 4,1%** (за 0,3 п.п. виша у односу на септембар). **Просечна каматна стопа на готовинске кредите у еврима становништву износила је 2,6%** у октобру и једина је забележила месечно смањење од 0,7 п.п. у односу на септембар.

Каматне стопе на новоодобрене евроиндексиране и евро кредите становништву и привреди, октобар 2022. године (у %)

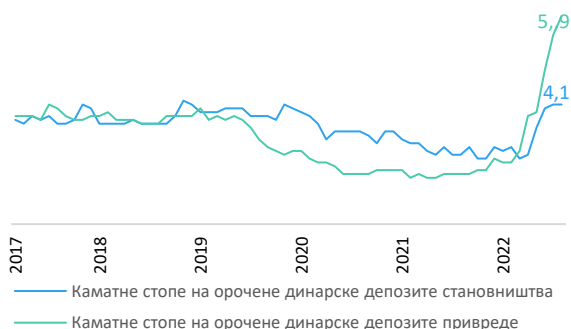
Просечна каматна стопа на нове орочене депозите привреде је у октобру износила 5,9% на динарске депозите (за 0,4 п.п. виша у односу на септембар, а за 4,4 п.п. виша у односу на октобар 2021) и **1,3% на девизне депозите привреде** (за 0,4 п.п. мања у односу на септембар, а за 0,9 п.п. виша у односу на октобар прошле године).

Просечна каматна стопа на штедњу становништва у динарима је у октобру 2022. године износила 4,1% (за 0,6 п.п. виша у односу на септембар, а за 2,3 п.п. у односу на октобар 2021. године), а **на девизну штедњу 2,0%** (за 0,3 п.п. виша у односу на септембар, а за 1,3 п.п. у односу на октобар прошле године).

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Каматне стопе на **орочене динарске депозите** становништва и привреде, октобар 2022. године (у %)

Каматне стопе на **орочене девизне депозите** становништва и привреде, октобар 2022. године (у %)

Премија ризика Србије током 2022. године под утицајем је дешавања у међународном окружењу. Као и у већини других земаља у региону, она је у Србији у паду од октобра.

Кредитни рејтинг Србије је потврђен на нивоу ББ+ од стране агенција *Fitch* и *Standard and Poor's (S&P)*, уз задржане стабилне изгледе (*Fitch* у августу) и (*S&P* у децембру). Агенција за рејтинг *S&P* је у децембру је задржала кредитни рејтинг Србије на нивоу ББ+, на корак до инвестиционог, упркос израженим неизвесностима из међународног окружења. Агенција је задржала и стабилне изгледе за повећање рејтинга Србије у наредном периоду, што је потврда изграђене отпорности домаће економије на бројне глобалне изазове. Агенција посебно истиче кредибилан оквир макроекономских политика, док је адекватан ниво девизних резерви један од важних стубова одбране наше економије од потреса из екстерног окружења. Као важне факторе очувања кредитног рејтинга *S&P* посебно наглашава и кредибилну монетарну политику НБС, као и очување умереног нивоа јавног дуга, као и да је банкарски сектор Србије добро капитализован, профитабилан и ликвидан, а ниво проблематичних потраживања на историјском минимуму.

Као факторе који опредељују задржавање кредитног рејтинга Србије упркос неповољним дешавањима из међународног окружења агенције истичу: **кредибилан оквир макроекономских политика**, а посебно монетарне политике, **адекватан ниво девизних резерви**, **очување умереног нивоа јавног дуга и јачање финансијске стабилности**, уз ниво проблематичних потраживања на историјском минимуму.

Кредитни рејтинг Србије

	Рејтинг	Датум	Активност
<i>Standard & Poor's</i>	ББ+ / стабилни изгледи	09.12.2022.	потврђен рејтинг
<i>Fitch Ratings</i>	ББ+ / стабилни изгледи	19.08.2022.	потврђен рејтинг
<i>Moody's Investors Service</i>	Ба2 / стабилни изгледи	12.03.2021.	повећан рејтинг

Токови капитала из иностранства

Макроекономска и финансијска стабилност, уз структурне реформе, створиле су повољан амбијент за стране директне инвестиције (СДИ) у Србији, које су секторски и географски диверсификоване и доприносе расту запослености и извозном потенцијалу земље.

Од укупно 14,2 млрд евра СДИ у последње четири године (2018-2021), 8,1 млрд евра је усмерено у разменљиве секторе, а од тога 4,3 млрд евра у прерађивачку индустрију. Сектори

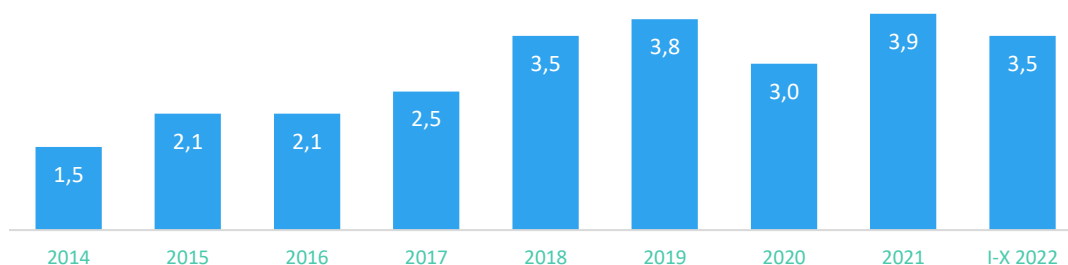
ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

прерађивачке индустрије са највећим приливом СДИ (металска, ауто, прехранбена, гума и пластика) бележе снажан раст запослености, производње и извоза. **Србија је привукла око 60% укупних СДИ у регион Западног Балкана.**

Прилив СДИ у Србији је у 2021. години износио рекордних 3,9 млрд евра (нето 3,7 млрд евра). **Прилив СДИ у периоду јануар - октобар 2022. године износио је 3,5 млрд евра (нето 3,25 млрд евра),** а позитивни трендови настављени су и у новембру.

СДИ у Србији су и географски диверсификоване, с растућим учешћем земаља из азијско-пацифичког региона поред ЕУ. У периоду 2019-2021. највећи део прилива СДИ је и даље потицао из земаља ЕУ (око 57%), али уз растуће учешће азијских земаља (око 20%), пре свих Кине/Хонг-Конга, као и из САД и европских земаља ван ЕУ попут Русије, Турске и Швајцарске.

СДИ у Републици Србији (млрд евра)

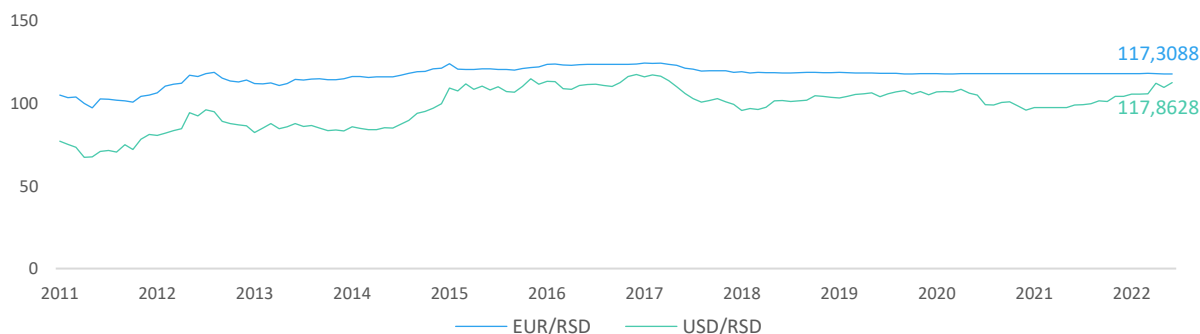
Курс динара

Стабилно кретање курса динара према еврау настављено је и у 2022. години - **током једанаест месеци текуће године динар је ојачао за 0,2%.**

На јачање депрецијацијских притисака од четвртог квартала 2021. године утицао је повећан увоз енергената, а од краја фебруара 2022. и повећана аверзија према ризику на међународном финансијском тржишту и знатно повећана тражња грађана за девизама у првим недељама након избијања конфликта у Украјини. Ти притисци ослабили су у априлу, а **од маја је понуда девиза надмашила тражњу,** тако да је у периоду мај - октобар НБС била нето купац девиза, чиме је премашен износ продатих девиза почетком године за 450 млн евра.

Вредност динара према еврау и долару је на крају октобра износила 1 EUR = 117,3088 RSD и 1 USD = 117,8628 RSD.

Кретање курса динара према еврау и према долару, октобар 2022 - крај периода

НБС је на међубанкарском девизном тржишту у октобру купила 525 млн евра, односно од почетка године до краја октобра је нето купила 100,0 млн евра ради одржавања релативне стабилности курса динара према еврџ.

Орочени депозити

У условима велике неизвесности, попут актуелне светске кризе која је резултат геополитичких фактора, енергетске кризе и раста инфлације, долази до изражаја **значај акумулиране штедње**. У таквим околностима, до сада остварена штедња представља додатак текућим примањима који делом покрива раст животних трошкова, док евентуална будућа штедња представља основ за стабилнији и извеснији наредни период. Најбољи показатељ очуваног поверења грађана у домаћу валуту и финансијски систем је **наставак раста динарске и девизне штедње** у оваквим условима.

Укупна (динарска и девизна) штедња у банкама које послују у Републици Србији достигла је крајем септембра износ од 14,3 млрд евра.

У првој половини године укупна штедња становништва је расла, што је показатељ очуваног поверења грађана у домаћи финансијски систем. Појачавање глобалне неизвесности услед избијања кризе у Украјини, која се крајем фебруара надовезала на двогодишњу пандемију, од краја фебруара до средине априла имало је за последицу рекордну тражњу грађана за ефективним страним новцем, што је променило валутну структуру штедње у корист девизне. Захваљујући активностима НБС којима је очувана стабилност курса динара према еврџ и омогућено несметано снабдевање домаћег финансијског сектора страном готовином, ова кретања су већ током априла заустављена, од маја су поново присутни апresiasiјски притисци, а **од јуна динарска штедња наставља да расте.**

У последњих десет година динарска штедња је повећана готово пет пута и крајем септембра 2022. године достигла је 88,2 млрд динара (раст од 70,0 млрд динара). При томе су се догодиле позитивне промене у рочној структури које се огледају у расту дугорочних депозита. **У претходне четири године динарска штедња становништва је забележила снажан раст** по стопама 22% у 2018, 31% у 2019, 17% у 2020. и 12% у 2021.

У истом десетогодишњем периоду, **девизна штедња је расла умеренијом динамиком од динарске штедње** – повећана је за око 70%, са 7,9 млрд евра (септембар 2012. године) на 13,5 млрд евра (септембар 2022. године).

Орочени динарски депозити су у трећем кварталу 2022. повећани за 59,7 млрд динара, чему је највише допринело повећање депозита привреде (49,3 млрд динара). Посматрано по делатностима, највише су порасли орочени депозити предузећа из области прерађивачке индустрије. **Динарска штедња становништва је током трећег квартала повећана за 2,3 млрд динара**. Истовремено, девизна штедња становништва повећана је за 74,5 млн евра и крајем септембра је износила 12,8 млрд евра.

Анализа исплативости штедње НБС, урађена за период од септембра 2012. до септембра 2022. године, наставља да потврђује да је **исплативије штедети у динарима него у еврџама и у кратком и у дугом року**. Штедња у динарима орочена на годину дана (без занављања) у протеклих десет година била је исплативија у чак 98% посматраних годишњих потпериода. Штедиша који је од септембра 2021. штедео у динарима, на улог од 100.000 динара добио би у септембру 2022. око 1.500 динара (13 евра) више од штедише који би у истом периоду орочио евре у противвредности 100.000 динара. Динарска штедња орочена на три месеца била је исплативија

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

од штедње у еврима у 89% посматраних тромесечних потпериода, а динарска штедња орочена на две године била је исплативија од штедње у еврима у свим посматраним двогодишњим потпериодима орочења.

Анализа исплативости штедње НБС

Врста штедње	Орочавање	Почетни улог	Курс динара*	Каматна стопа (у %)**	Доспеће	Курс динара*	Улог на крају периода орочења	
							у RSD	у EUR
Штедња у RSD	Септ. 2021.	100.000	117,5668	1,92	Септ. 2022.	117,3246	101.920	869
Штедња у EUR	Септ. 2021.	851	117,5668	0,70	Септ. 2022.	117,3246	100.388	856
Разлика у корист динарске штедње – орочење на годину дана							1.532	13

Према речима НБС, стимулисање процеса динаризације у наредном периоду остаје један од примарних задатака НБС, а у складу с тим и **подстицање штедње у домаћој валути**, као и истицање **њене веће исплативости у поређењу са девизном штедњом**.

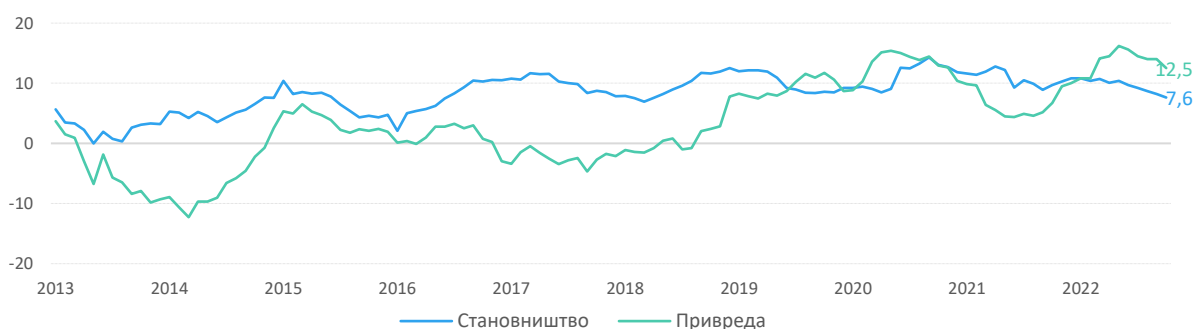
Кредити

Домаћа кредитна активност наставила је тренд стабилног раста у 2022. години. Укупни домаћи кредити су у октобру забележили међугодишњи раст од 10,7%, при чему је одређено успоравање од јуна последица високе базе из претходне године и доспећа кредита одобрених у оквиру гарантне шеме. Структура кредита остала је повољна са становишта доприноса привредном расту - **вођена финансирањем обртних средстава и инвестиција код привреде и стамбених кредита код становништва**.

Инвестициони кредити су у октобру чинили 40% укупних кредита привреди, а учешће кредита за ликвидност и обртна средства је износило 48%, уз подршку кредита из гарантних шема. **Кредити одобрени микро, малим и средњим предузећима чинили су 60% укупних кредита привреди у октобру 2022. године**.

У октобру је регистровано **номинално повећање кредитних пласмана привреди од 12,5% мг**, док је **кредитна активност становништву порасла по стопи од 7,6% мг, номинално**.

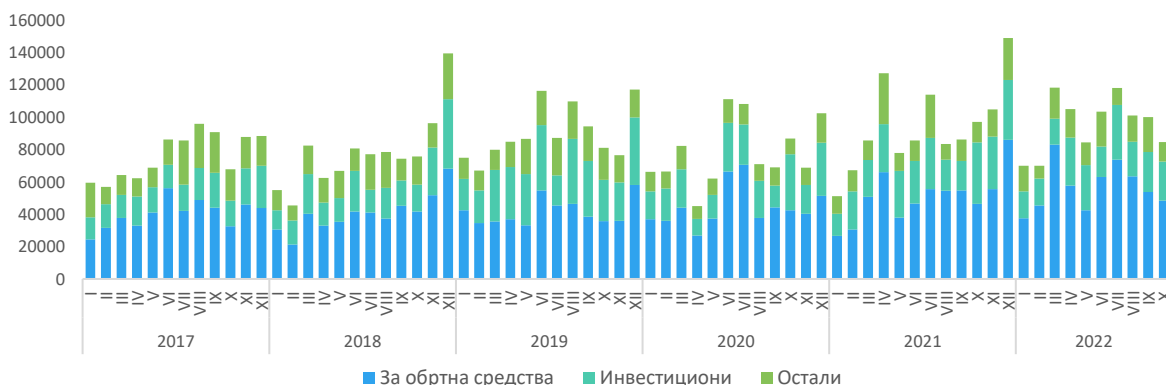
Кредити привреди и становништву, октобар 2022. године (мг. стопе раста, у %)

Обим новоодобрених кредита привреди је у октобру 2022. године износио 84,7 млрд динара, што је за 12,8% мање у односу на октобар 2021. године, а за 16,4% мање него у претходном септембру месецу. Више од половине тих кредита чинили су кредити за обртна средства (57,2%), док су инвестициони кредити чинили (28,4%) новоодобрених кредита привреди у октобру 2022. године.

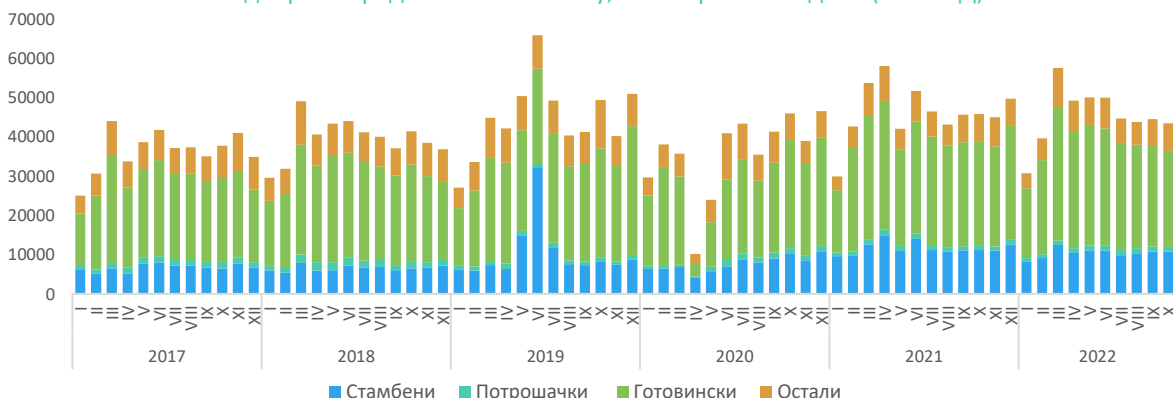

Новоодобрени кредити привреди, октобар 2022. године (млн РСД)

Обим новоодобрених кредита становништву је у октобру 2022. износио 43,4 млрд динара, што је за 5,2% мање него у октобру 2021. године, а за 2,4% мање него у претходном септембру месецу. Међугодишњем смањењу допринело је смањење обима новоодобрених готовинских кредита становништву (за 7,7% мг), стамбених кредита (за 3,7% мг), као и осталих некатегорисаних кредита (за 1,2% мг), док је обим новоодобрених потрошачких кредита становништву међугодишње повећан за 17,0%.

Новоодобрени кредити становништву, октобар 2022. године (млн РСД)

Према Извештају Удружења банака Србије за октобар 2022. године, **укупни банкарски кредити на дан 31. октобра 2022. године износили су 3,3 млрд динара, што у односу на стање 31. октобра прошле године представља повећање од 8,5%, а у односу на претходни месец септембар ове године повећање од 0,1%.**

Стање дуга по банкарским кредитима (у млн РСД)

Корисник кредита	31.10.2021.	30.09.2022.	31.10.2022.	Индекс	
	1	2	3	4(3/1)	5(3/2)
Правна лица	1.700.813	1.857.482	1.853.930	109,0	99,8
Предузетници	68.815	71.889	71.814	104,4	99,9
Становништво	1.310.637	1.410.610	1.416.776	108,1	100,4
Укупно	3.080.265	3.339.981	3.342.520	108,5	100,1

Спровођење мера за решавање NPL^1 , довело је до значајног смањења апсолутног износа проблематичних кредита у портфолијима банака. Апсолутни ниво NPL -а је у трећем кварталу 2022. наставио да мирује, и даље је знатно испод преткризног нивоа - **учешће NPL -а је у октобру**

¹ NPL (non performing loans) – проблематични кредити.

износило **3,16%**. Основни канали смањења *NPL*-а били су наплата, отпис и уступање (продаја) трећим лицима.

На крају октобра 2022. године највеће учешће у проблематичним кредитима чине сектори становништва (57,1%) и привредних друштава (30,3%).

Смањење *NPL* показатеља, од наслеђених-пост-кризног периода рекордних нивоа (23,2%, мај 2015) до ниских 3,2% (октобар 2022), резултат је системског приступа решавању проблема, правовремене имплементације адекватних мера и одрживости постигнутих резултата. Најистакнутији спроведени прописи са аспекта резултата су: **Одлука о рачуноводственом отпису билансне активе банке** (Сл. гласник РС, бр. 77/2017) и **Стратегија за решавање проблематичних кредита** (за период 2015-2018) и њен наследник **Програм за решавање проблематичних кредита** (за период 2018-2020).

Високу капитализованост банкарског сектора одликују значајне резерве капитала банака у Србији, што им омогућава да се успешно носе са кредитним ризиком, чак и у случају претпостављеног најпесимистичнијег сценарија у стрес тестовима.

Поред висине, капитализованост банкарског сектора одликује и солидна структура у којој око **95% чини најквалитетнији основни акцијски капитал**. Високу солвентност банкарског сектора потврђује и показатељ левериџа², чија је вредност на крају септембра износила 10,3%.

Банкарски сектор у Србији одликује и висока ликвидност, чији показатељи се константно крећу на нивоима знатно вишим од регулаторних минимума (**ликвидна средства чинила су 35,3% укупне активе банкарског сектора у Србији на крају октобра 2022. године**). О стабилној структури финансирања и ликвидности банкарског сектора говори и **однос кредита и депозита клијената који је на крају октобра 2022. године износио 85,8%**.

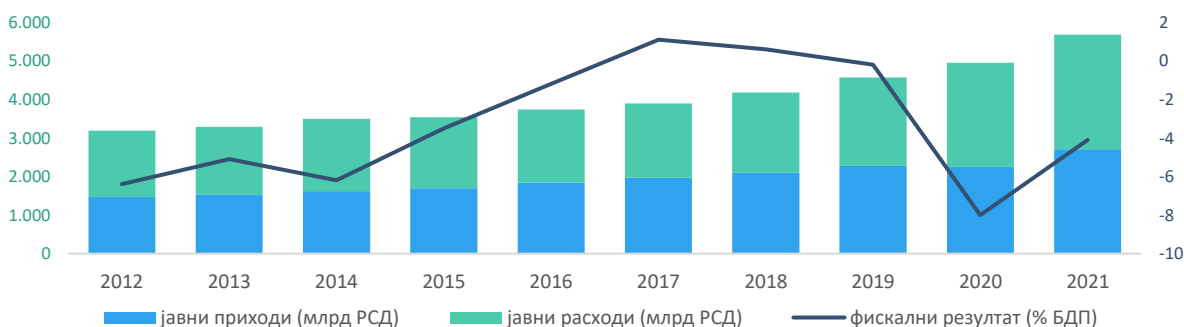
² Левериџ ратио се обрачунава као количник основног капитала и износа изложености банке, и исказује се као проценат.

III Фискална кретања

Србија је у годинама пре пандемије елиминисала фискални дефицит, а државне инвестиције су достигле близу 5% БДП-а. У 2021. години Србија је забележила дефицит од 259,4 млрд динара (-4,1% БДП-а), што је значајно ниже у односу на ниво који је пројектован Фискалном стратегијом (-4,9% БДП-а). На дефицит у 2021. је у великој мери утицао нови пакет фискалних мера подршке привреди у износу од 2,2 млрд евра. Ребалансом буџета је у 2022. предвиђен дефицит од 3,8% БДП-а (271,0 млрд РСД). У средњем року, очекује се његово враћање на ниво од око 1% БДП-а.

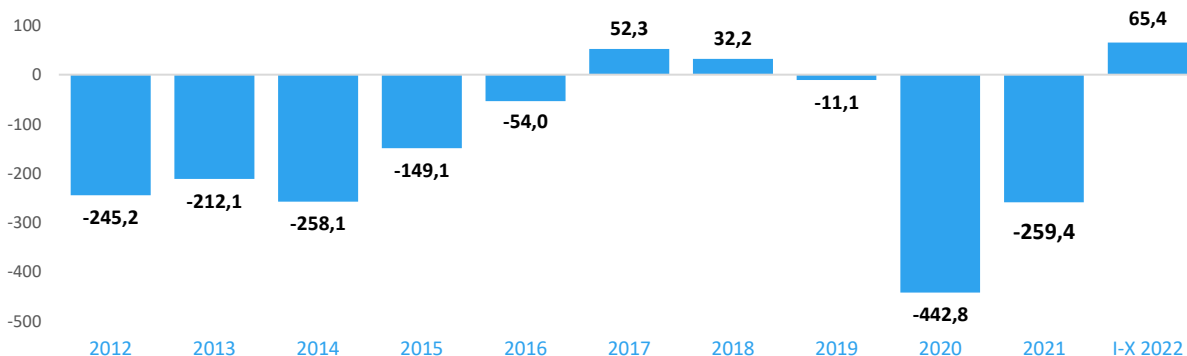
Консолидовани јавни приходи, јавни расходи и фискални резултат опште државе

Фискални резултат опште државе

Република Србија је на нивоу опште државе у периоду јануар - октобар 2022. године забележила фискални суфицит у износу од 65,4 млрд динара и примарни фискални суфицит у износу од 165,5 млрд динара.

Фискални резултат опште државе (млрд РСД)

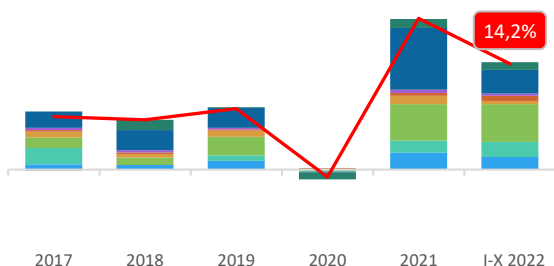
У периоду јануар - октобар 2022. године, приходи консолидованог буџета опште државе износили су 2.503,9 млрд динара и остварили су номинални раст од 14,2%, односно реални раст од 2,6%, у односу на исти период претходне године, док су расходи износили 2.438,5 млрд динара и забележили номинални раст од 7,8%, и реални пад од 3,1% мг.

У структури консолидованих прихода опште државе, у периоду јануар - октобар 2022. године, као и до сада, доминирали су социјални доприноси (30,6%) и приходи од пореза на додату вредност (25,8%), док су најмање били заступљени приходи од царина (2,6%). С друге стране, у структури консолидованих расхода опште државе, у истом периоду, доминирали су расходи за запослене (23,1%), као и расходи за социјална давања, пре свега пензије (21,6%).

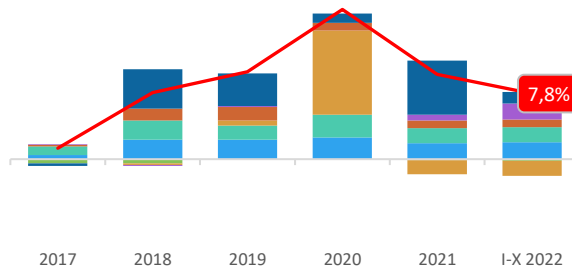

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Доприноси годишњој стопи раста јавних прихода

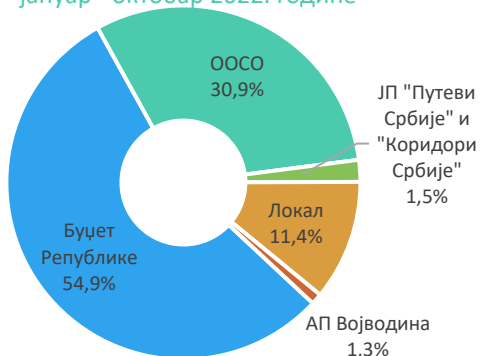
Доприноси годишњој стопи раста јавних расхода

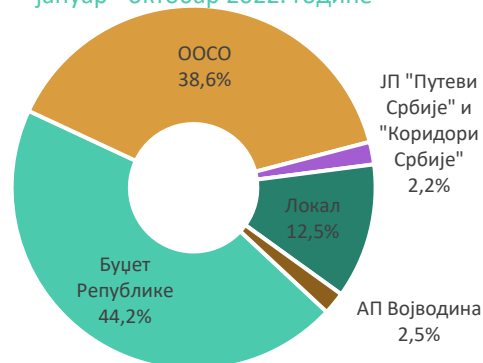
Фискални резултат опште државе по нивоима власти

Посматрано по нивоима власти, у републички буџет се слива највећи део јавних прихода (54,9%), а такође одлази и највећи део јавних расхода (44,2%).

Структура консолидованих јавних прихода по нивоима власти, јануар - октобар 2022. године

Структура консолидованих јавних расхода по нивоима власти, јануар - октобар 2022. године

У периоду јануар - октобар 2022. године остварен је суфицит републичког буџета у износу од 25,4 млрд динара. Приходи су остварени у износу од 1.381,6 млрд динара, од чега су порески приходи износили 1.242,0 млрд динара (89,9%). Највећи део пореских прихода односи се на приходе од ПДВ-а у износу од 646,3 млрд динара, тј. (52,0%). Непорески приходи остварени су у износу од 130,3 млрд динара (9,4%), а прилив донација је износио 9,3 млрд динара (0,7%).

С друге стране, расходи су на републичком нивоу извршени у износу од 1.356,2 млрд динара у периоду јануар - октобар 2022. године, од чега су текући расходи износили 1.054,0 млрд динара (77,7%). Расходи за запослене су износили су 295,0 млрд динара (28,0%), потом следе капитални издаци у износу од 258,3 млрд динара (19,0%) и трансфери ООСО који су износили 179,3 млрд динара (17,0%).

Само у октобру је остварен суфицит републичког буџета у износу од 15,6 млрд динара. У октобру су наплаћени приходи у износу од 136,5 млрд динара, од чега су порески приходи износили 120,8 млрд динара. Највећи део пореских прихода односи се на уплату ПДВ у износу од 67,2 млрд динара, акциза у износу од 26,7 млрд динара и пореза на добит у износу од 11,6 млрд динара. Непорески приходи остварени су у износу од 14,6 млрд динара, а прилив донација у октобру износио је 1,2 млрд динара.

Расходи су извршени у износу од 120,9 млрд динара. Расходи за запослене, у октобру, су износили 29,3 млрд динара, капитални издаци 26,4 млрд динара, социјална заштита 11,7 млрд динара, а трансфери ООСО (фонд ПИО, РФЗО, НСЗ, фонд СОВО) 13,3 млрд динара.

Јавни дуг опште државе и централног нивоа власти

Подршка привреди и становништву у условима пандемије утицала је на повећање јавног дуга, који је и даље под контролом, односно испод Мاستришког критеријума од 60% БДП-а. **На крају октобра 2022. године, учешће јавног дуга општег нивоа државе у БДП-у износило је 54,2% .**

Учешће јавног дуга централног нивоа власти у БДП-у је на крају октобра 2022. износило 53,7%. Јавни дуг централног нивоа власти у октобру 2022. године у односу на септембар исте године смањен је за 1,4 млрд динара и износио је 3.802,0 млрд динара (32,4 млрд евра).

Током октобра 2022. године емитоване су динарске државне обвезнице рочности десет година у износу од 3,7 млрд динара, док су по основу пројектних и програмских зајмова повучена средства у износу од 19,2 млрд динара. Током месеца октобра отплаћене су обавезе у износу од 36,1 млрд динара. Највећи део отплаћених обавеза у октобру односи се на зајам за буџетску подршку Фонда за развој Абу Дабија у износу од 10,5 млрд динара.

Извор података

1. Народна банка Србије, https://nbs.rs/sr_RS/indeks/ https://nbs.rs/sr_RS/indeks/
2. Удружење банака Србије, <https://www.ubs-asb.com/>
3. Министарство финансија Републике Србије, <https://www.mfin.gov.rs/>
4. Управа за јавни дуг Републике Србије, <http://www.javidug.gov.rs/>

